

EXTEND MATerial'S LIFE

Ce jeu incite à réfléchir sur le réemploi des matériaux en rénovation et à envisager des solutions. Il permet également d'aborder le devenir des matériaux lorsqu'ils arrivent en fin d'utilisation.

MODE D'EMPLOI

Durée d'une partie : 20 à 40 minutes.

Nombre de participants : 2 à 4 personnes + un meneur de jeu.

Constitution du jeu : le plateau de jeu, 4 pions, 32 CARTES ACTION, des FICHES MATERIAUX (format A4), des FICHES CENTRE DE TRI (format A5).

BUT DU JEU

Avancer le plus lentement possible vers la case CENTRE DE TRI en proposant des actions qui allongent la durée de vie d'un matériau ou d'un élément de construction.

TOUR DE JEU

Chaque participant reçoit 3 CARTES ACTION au hasard;

→ le meneur de jeu choisit et présente une FICHE MATERIAU

→ les participants choisissent parmi leurs CARTES ACTION, l'action qui leur semble la plus adéquate pour le matériau présenté et la déposent sur la table,

→ le meneur de jeu demande aux participants d'expliquer, chacun à leur tour, comment ils proposent d'appliquer l'action qu'ils ont choisie par rapport au matériau présenté,

→ le meneur de jeu juge de la cohérence des propositions des participants et fournit des explications (il peut s'appuyer sur le verso de la FICHE MATERIAU).

• Action jugée cohérente : le participant avance du nombre de cases indiqué sur la carte action (1-2-3 ou 4), il peut utiliser les boucles

• Action jugée inappropriée : le participant est alors pénalisé et doit avancer de 5 cases. Il ne peut pas utiliser les boucles et va tout droit

Fin de la partie :

Les tours s'enchaînent jusqu'à ce qu'un participant arrive à la case CENTRE DE TRI.

→ Ce participant reçoit une dernière chance : il tire au hasard une FICHE CENTRE DE TRI et doit déterminer ce qu'il adviendra du matériau représenté sur la fiche, lorsqu'il arrive au centre de tri. Il y a trois possibilités : sera-t-il recyclé, incinéré ou enfoui ?

→ Le meneur de jeu donne la réponse avec des explications (l'information se trouve sur le verso des FICHES CENTRE DE TRI .

- Si le matériau peut être recyclé, le participant réintègre la partie à la case départ.
- Si le matériau ne peut pas être recyclé, le participant perd la partie et le jeu est terminé.

GLOSSAIRE POUR LE MENEUR DE JEU

LES ACTIONS

Entretien : entretenir, réparer, améliorer les performances des matériaux ou éléments pour les maintenir en place.

→ Action qui, si elle est réalisable, aura en général le moins d'impact environnemental.

Réutiliser : réutiliser les matériaux ou éléments pour un même usage ailleurs (ou revendre, donner pour réutilisation).

→ Action qui, si elle est réalisable, aura en général un impact environnemental un peu plus important puisqu'il faut tout d'abord démonter l'élément, pour ensuite le replacer ailleurs. Il faudra peut-être aussi le réparer, le repeindre, l'entretenir.

Transformer : transformer les matériaux ou éléments pour leur donner un nouvel usage.

→ Action plus énergivore. Elle demandera de l'imagination, du temps et éventuellement l'ajout d'autres matériaux. Une partie de l'élément ou matériau de départ sera peut-être coupée et deviendra un déchet.

Centre de tri : si les éléments ne peuvent être ni réutilisés, ni transformés, on les amènera au centre de tri. Ils y seront décomposés par matière puis envoyés vers des filières de recyclage quand celles-ci existent ou vers des incinérateurs, ou en ultime recours, enfouis dans des centres d'enfouissement.

APRES LE CENTRE DE TRI

Recyclage : procédé de traitement des déchets permettant de réintroduire leur matière ou une partie de leur matière dans le cycle de production d'un nouveau produit.

Principaux éléments de construction recyclés : le béton et les maçonneries sont recyclés en agrégats pour fondations ou terrassements, les châssis en aluminium en nouveaux châssis, le verre pur en laine de verre, le bois plein non traité est broyé pour en faire des panneaux d'aggloméré.

Incinération : procédé de traitement des déchets qui consiste à éliminer la matière en la brûlant dans un incinérateur. Lors de l'incinération, la chaleur dégagée est en général valorisée pour alimenter un réseau de chauffage et/ou un système de production d'électricité. Principaux éléments de construction incinérés : le bois peint ou traité...

Enfouissement : les déchets dits « déchets ultimes », qui ne peuvent être ni recyclés, ni incinérés, sont mis en décharge dans des centres d'enfouissement techniques (CET) et enfouis dans des compartiments creusés dans le sol. S'il s'agit de déchets dangereux, ils seront encapsulés afin de minimiser les risques de contamination du sol.

Exemples de déchets enfouis : les encombrants non triés, le plâtre de démolition, les déchets dangereux comme l'amiante...

Ce jeu a été conçu par Homegrade, centre d'information et de conseil sur le logement en Région de Bruxelles-Capitale dans le cadre du projet C4ET en mars 2018.

EXTEND MATerial'S LIFE

Dit spel zet aan tot nadenken over het hergebruik van materialen in de renovatie en het zoeken naar oplossingen. Het biedt ook de mogelijkheid om in te gaan op wat er gebeurt met materialen eens ze in een sorteercentrum terechtkomen.

GBRUIKSAANWIJZING

Duur van een partij : 20 tot 40 minuten

Aantal deelnemers : 2 tot 4 personen + een spelleider

Samenstelling van het spel : spelbord, 4 pionnen, 32 ACTIEKAARTEN, MATERIAAL FICHES (A4-formaat), SORTEERCENTRUM FICHES (A5-formaat)

DOEL VAN HET SPEL

Zo langzaam mogelijk naar het vak SORTEERCENTRUM bewegen door acties voor te stellen die de levensduur van een materiaal of een bouwelement verlengen.

SPEELBEURT

Elke deelnemer ontvangt willekeurig 3 ACTIEKAARTEN;
→ de spelleider kiest en stelt een MATERIAAL FICHE voor,

→ de deelnemers kiezen tussen hun ACTIEKAARTEN de actie uit die hun het meest geschikt lijkt voor het gepresenteerde materiaal en leggen ze op de tafel,

→ de spelleider vraagt aan de deelnemers om elk om beurt uit te leggen hoe ze voorstellen om de door hen gekozen actie toe te passen op het gepresenteerde materiaal,

→ de spelleider oordeelt over de samenhang van de voorstellen van de deelnemers, en geeft verduidelijkingen (hij kan zich baseren op de uitleg op de achterkant van de MATERIAAL FICHE).

- Actie beschouwd als samenhangend : de deelnemer gaat vooruit met het aantal op de actiekaart vermelde vakjes (1-2-3 of 4), hij mag de lussen gebruiken
- Actie beschouwd als ongeschikt : de deelnemer wordt dan bestraft en moet 5 vakjes vooruitschuiven. Hij mag geen lussen gebruiken en gaat rechtdoor

Einde van de partij :

De beurten volgen op elkaar tot een deelnemer in het vakje SORTEERCENTRUM aankomt.

→ Deze deelnemer krijgt een laatste kans : hij trekt willekeurig een SORTEERCENTRUM FICHE en moet bepalen wat er zal gebeuren met het materiaal dat op de fiche staat, wanneer hij het sorteercentrum bereikt. Er zijn drie mogelijkheden : wordt het gerecycleerd, verbrand of begraven ?

→ De spelleider geeft het antwoord met de uitleg (de informatie staat op de achterkant van de SORTEERCENTRUM FICHES .

- Als het materiaal recycleerbaar is, komt de deelnemer terug in het spel bij het startveld.
- Als het materiaal niet gerecycleerd kan worden, verliest de deelnemer de partij en is het spel gedaan.

WOORDENLIJST VOOR DE SPELLEIDER

DE ACTIES

Onderhouden : onderhouden, herstellen, de materialen of elementen verbeteren om ze op hun plaats te houden.

→ Actie die, als ze uitvoerbaar is, in het algemeen de minste milieu-impact heeft.

Hergebruiken : de materialen of elementen hergebruiken voor hetzelfde gebruik elders (of doorverkopen of weggeven).

→ Actie die, als ze uitvoerbaar is, in het algemeen een wat grotere milieu-impact zal hebben omdat het element eerst gedemonteerd moet worden om het vervolgens ergens anders terug te plaatsen. Het zal misschien ook hersteld, herschilderd en onderhouden moeten worden.

Omvormen : de materialen of elementen omvormen om ze een nieuwe bestemming te geven.

→ Meer energie-intensieve actie. Deze vraagt verbeeldingskracht, tijd en eventueel het toevoegen van andere materialen. Een deel van het beginelement of beginmateriaal zal misschien worden weggesneden en afval worden.

Sorteercentrum : als de elementen noch hergebruikt noch omgevormd kunnen worden, worden ze naar het sorteercentrum gebracht. Ze zullen er per materiaal worden ontleed en daarna naar recycleercentra worden gestuurd wanneer deze bestaan, of naar verbrandingsovens, of, als laatste uitweg, begraven worden in stortplaatsen.

NA HET SORTEERCENTRUM

Recycling : afvalverwerkingsmethode waarbij het afvalmateriaal of een deel ervan, terug in de productiecyclus van een nieuw product wordt ingevoerd.

Belangrijkste gerecycleerde bouwelementen: beton en metselwerk worden gerecycleerd tot aggregaten voor funderingen of grondwerken, aluminiumramen tot nieuwe ramen, zuivere glas tot glaswol, onbehandeld massief hout wordt vermalen om er spaanplaten van te maken.

Verbranding : afvalverwerkingsmethode waarbij het materiaal weggedaan wordt door het in een verbrandingsoven te verbranden. Bij de verbranding wordt de vrijgekomen warmte meestal benut voor het bevoorraden van een verwarmingsnetwerk en/of een stroomopwekkingsstelsel.

Belangrijkste verbrande bouwelementen : geveerd of behandeld hout...

Begraving : het zogenaamde « eindafval », dat noch gerecycleerd noch verbrand kan worden, wordt in de centra voor technische ingraving (CET) gestort en begraven in compartimenten in de bodem. Als het om gevaarlijk afval gaat, wordt het ingekapseld om de risico's van bodemverontreiniging te minimaliseren. Voorbeelden van begraven afval : het niet-gesorteerd grofvuil, gips van de afbraak, gevaarlijk afval zoals asbest...

Dit spel werd ontworpen door Homegrade, informatie- en adviescentrum over huisvesting in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in het kader van het C4ET-project in maart 2018.